

VERSLAG 6^E VERGADERING EXPERTGROEP

Versie 1 april 2022

datum 18 februari 2022
tijd 9.00 uur tot 11.30 uur
onderwerp Gezondheidseffecten windturbines

De voorzitter van de expertgroep opent de vergadering en introduceert de agenda voor de bijeenkomst. De agenda is als volgt:

0. Terugtrekken één van de leden van de expertgroep
1. Verslagen bijeenkomst 19 januari en bijeenkomst 3 februari
2. Opzet conceptadvies expertgroep (zie bijgaand)
3. Aanvullende aandachtspunten van de klankbordgroep (zie bijgaand)
4. Werkafspraken voor het vervolg

0. Terugtrekken één van de leden van de expertgroep

- ▶ *De voorzitter deelt mee dat hij deze ochtend een brief heeft gehad van het lid dat hij zich terugtrekt uit de expertgroep, omdat hij vindt dat er onvoldoende ruimte is voor een gesprek over de wetenschappelijke onderbouwing van het advies en dat de eerste aanzet voor het advies op dit punt ook sterk tekortschiet. Daarnaast is de voorzitter vanochtend ook al benaderd door De Telegraaf met een aantal vragen over het terugtreden van het expertgroeplid.*
- ▶ *De leden van de expertgroep betreuren het terugtreden van het expertgroeplid ernstig. Zij hadden de indruk dat in de vorige vergadering een goede lijn voor het op te stellen advies was besproken en hadden goede hoop dat dit een geschikte basis zou zijn voor het vervolggelbesprek in de expertgroep. De voorzitter vindt dat de expertgroep nu verder moet met haar advisering, mits de gemeente daar ook behoefte aan heeft. Een lid noemt het terugtreden van het expertgroeplid frustrerend. Een ander vindt het jammer omdat hij graag met een gezamenlijk gedragen advies was gekomen. Maar niet onverwacht gezien de behoefte van het teruggetreden expertgroeplid om alle onderzoeken, die mogelijk relevant zijn voor het advies binnen de expertgroep zelf te reviewen. De voorzitter is het eens met de overige leden, maar vindt dat er eerst een gesprek moet volgen met de gemeente als opdrachtgever om vast te stellen of er behoefte blijft aan een advies. Hij stelt voor dat hij vandaag nog met de secretaris een gesprek voert met de gemeente. Als de gemeente geen behoefte meer heeft aan een advies, dan stopt de expertgroep. Anders stelt hij voor in deze samenstelling het advies af te ronden. Een van leden stelt voor alle communicatie via de voorzitter te laten lopen en niet individueel te reageren als de pers leden benadert. Het voorstel is dat het secretariaat in overleg met de voorzitter een verklaring voorbereidt en dat de voorzitter optreedt als woordvoerder namens de expertgroep. Hij zal een bericht namens de expertgroep voorbereiden, waarin wordt opgenomen dat de expertgroep op zorgvuldige wijze verder gaat met haar advies waarbij wetenschappelijke kennis over de gezondheid van Amsterdammers voorop staat.*
- ▶ *Het opgestapte lid was aangedragen door Windalarm. Een lid stelt dat niet de expertgroep, maar de gemeente de communicatie naar Windalarm moet verzorgen. Die heeft immers met Windalarm afspraken gemaakt over de samenstelling van de expertgroep. De gemeente moet ook bepalen of een aanvulling van de expertgroep wenselijk is. Er wordt vastgesteld dat als de gemeente kiest een nieuw lid toe te voegen aan de expertgroep, het proces inderdaad weer opnieuw moet worden doorlopen en het advies enkele maanden langer op zich laat wachten. Dat heeft niet de voorkeur. Een van de leden van de expertgroep vraagt zich af of we iets moeten met het wegvallen van de enige medicus binnen de expertgroep. De voorzitter stelt voor een medicus te vragen te reflecteren op het concept-advies – niet als lid maar als adviseur van de expertgroep.*

De voorzitter stelt voor in het rapport te verwijzen naar de brief van het teruggetreden expertgroeplid en in het rapport een passage te wijden aan de discussie over de wetenschappelijke basis van het advies en de wenselijkheid om alle onderzoeken opnieuw te reviewen, dan wel de mogelijkheid om de onderbouwing op eerdere (internationale) reviews te baseren.

Uit de bespreking in de Gemeenteraad komt naar voren dat zowel de coalitie als de oppositie zwaar hechten aan het advies van de expertgroep. De voorzitter concludeert dat het goed is, als de gemeente dat waardevol vindt, voort te gaan met de advisering. Daarbij vertrouwt de expertgroep op het weloverwogen woord en laat zich niet van de wijs brengen door publicitaire commotie.

1. Verslagen vorige bijeenkomsten

Het verslag van de ontmoeting met de klankbordgroep en de vergadering van de expertgroep van 18 januari worden vastgesteld. 'Ontmoeding' moet zijn 'ontmoeting' (verslag ontmoeting).

Via de mail kunnen de leden komende week nog het verslag van 3 februari amenderen. Alvast één opmerking: 'een smet' moet zijn 'eens met'. Eén van de expertgroepleden heeft zijn opmerking al aan het secretariaat gestuurd.

2. Concept-advies

- ▶ *Als eerste licht de voorzitter toe dat er een gesprek is geweest met de opdrachtgever vanuit de gemeente. Zij hebben op verzoek van de gemeente geïnventariseerd wat de consequentie in afstand zou zijn van een aanpassing van de norm van 47 dB Lden naar 45 dB Lden. De contour schuift dan grofweg van 350 m naar 465. Op een kaart blijkt dat dit impact heeft op de ruimte om windturbines te plaatsen. De mogelijkheden om bij de inpassing te schuiven met de precieze locatie wordt daardoor beperkter.*
- ▶ *De voorzitter zou graag willen weten wat het karakter van de gevoelige objecten nabij de bekeken locaties is: zijn dat woonwijken, of individuele locaties Hij geeft aan dat hij het zinvol vindt te overwegen om een maatwerkclausule op te nemen, bijvoorbeeld voor individuele verspreide woonlocaties, of voor locaties die zich al in de veel stevigere geluidscontour van een snelweg bevinden, waar het modulerende geluid van windturbines wegvalt in de omgeving. We gaan voor een generiek advies, dat in de praktijk zal moeten worden toegepast en ruimte moet laten voor maatwerk.*
- ▶ *Als voorbeeld wordt verwezen naar een recente ambtelijke handreiking voor de plaatsing van windturbines uit Rotterdam. Daarin is een heel ingewikkelde tabel opgenomen met rekennormen per locatie. Dat is niet zinvol. De vraag blijft 45 dB Lden of 47 Db Lden. 45 is best een strakke norm. Misschien is 45 dB Lden nu wel goede norm gezien gevoeligheid in discussie. Is nu elegant geformuleerd in concept.*
- ▶ *Eén lid heeft nagezocht in recent belevingsonderzoek naar hinderbeleving in bebouwde kom, buiten bebouwde kom met en zonder weg. In bebouwde kom wordt meer hinder beleefd, maar de relatie met geluid is minder. Vroeger was er meer differentiatie tussen stad en land in norm, maar dat is losgelaten. Onderscheid naar omgeving is heel kwetsbaar. Wel worden bedrijfswoningen uitgezonderd. Voorzitter suggereert ruimte te maken binnen contour als bewoner instemt. Een ander lid stelt dat de norm niet voor eeuwig geldt en ook weer kan worden bijgesteld. Een ander lid stelt het logisch te vinden als in het rapport wordt aanbevolen een prioritering te maken tussen de locaties en te beginnen met die locaties die het minst risico op hinder opleveren. Een lid suggereert dat het maatwerk is om op specifieke locaties strakker te gaan dan de landelijke norm, als die eenmaal is vastgesteld.*
- ▶ *Eén lid vindt het maken van deze afweging over het niveau van de grenswaarde lastig. Dat is aan het bevoegd gezag. Er wordt gesuggereerd dat we adviseren dat de afweging binnen de bandbreedte aan het bevoegd gezag is, maar dat wij vanuit gezondheid 45 dB Lden adviseren. Een ander lid geeft aan dat aanvullend argument is dat het nu gezien commotie beter is behoedzaam te zijn en op dit plekken te beginnen waar geen risico bestaat. Later kan dat wellicht weer worden herzien. Het secretariaat doet de suggestie dit te koppelen aan het tijdelijke karakter van het advies. Zo lang de rijksnormen nog niet*

zeker zijn, is het logisch minder risico te nemen en daar te beginnen waar binnen de 45dB lden contour molens geplaatst kunnen worden. Als de landelijke normen bekend zijn en minder streng uitvallen, kan deze 45 dB leden norm opnieuw worden gezien.

- ▶ *De voorzitter concludeert dat we vanuit behoedzaamheid voor een grenswaarde van 45 dB lden gaan. De gemeente kan daar beginnen met de plaatsing van Windturbines waar aan deze norm kan worden voldaan. Dat is voor de tussenperiode in afwachting van nieuwe landelijke normen.*

Vervolgens wordt het concept-advies hoofdstuk voor hoofdstuk doorgenomen en besproken waar aanpassingen en aanvullingen nodig zijn.

3. Werkafspraken

Op vrijdag 4 maart wordt de versie met een geredigeerd hoofddeel en een eerste concept van de bijlage besproken in de expertgroep. Op donderdag 10 maart kan dan het definitieve concept worden besproken.

Daarna kan het als concept worden besproken met de klankbordgroep. Het secretariaat zal aan de voorzitter van de klankbordgroep aangeven dat half maart er een concept ligt om te bespreken tussen expertgroep en klankbordgroep.